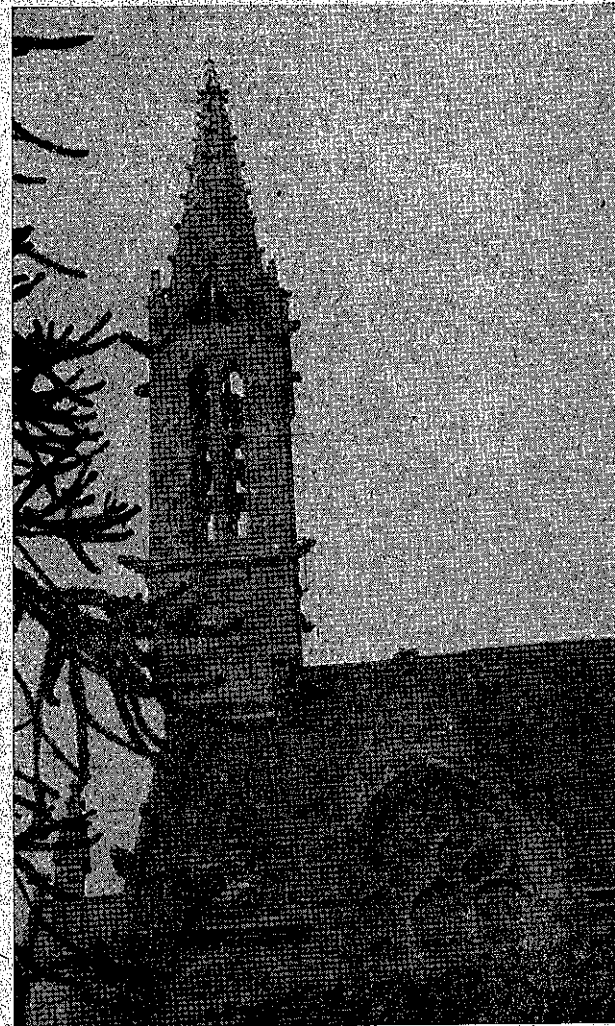

Luch J. Kreach

Blann ha' bras, touriou Breiz-Izel
a gas d'ar pevar avel
ar galv d'ar bedenn zantel,
meuleud! Doue uhel.

Iliz Kerfeunteun

K R O A B R E I Z

TREDE BLOAVEZ
31 - 32

DU-KERZU 195

EVIT AR BLOAZ SANTEL...

LAKAIT EN HO TI
SKEUDENN

HONTADSANTEL AR PAB PIE XII

ar brava skeudenn
bet graet betek vremen
ha gant eur skritell
e Brezoneg

150 lur dre ar post

Goulennit

KARTENNOU-POST "7 SANT BREIZ"

Ar seiz Kartenn dre ar post

120 lur pe 8 timbr a 15 lur

E Gwerz : **S^{re} BALB** — B. P. 108 Rennes — C. C. P. 1171.35

HA PRENET ho peus ?

al levr nevez :

"Panorama de la littérature Bretonne de langue bretonne et de langue française des origines à nos jours".

gant Y. M. RUDEL
295 lur dre ar post

La Vie et les Œuvres

de Jean-François-Marie-Maurice-Agathe

Le Gonidec

du Docteur DUJARDIN
800 lur dre ar post

Yez hon Tadou

al levr nevez, aes ha splann
evit deski hor yez,
savet gant an Ao. Seité
ha Stéphan

395 lur dre ar post

DU - KERZU

133647

Niv. 31 - 32

KROAZ-BREIZ

Evit kement a zell ouz danvez-skrid ar gelaouenn, skriva da :
rener Kroaz Breiz : M. l'Abbé Laurent Bleunven, recteur de Plo-
melin (Finistère).

Evit kement a zell ouz koumanantou ha profou, skriva da :
M. Séité, Secrétariat du Bleun-Brug, rue du Moulin, Tréboul. —
C. C. P. 544-22 Nantes. V. Séité, Bleun-Brug, rue du Moulin, Tré-
boul. — Mar plij, lakaat ouz keñ ar chekennoù-post perak e
kaser an arc'hant.

1) Koumanant bloaz d'an 12 niverenn, brezoneg ha galleg.	400 lur
2) Koumanant bloaz d'an 8 niverenn brezonek hepken	300 lur
3) Koumanant d'ar 4 niverenn c'hallek hepken	190 lur

Taolenn an niverenn-man

D'hol lennerien	Pajenn	2
Korn ar merour	—	3
Mari douget d'an Nenv (A. P.)	—	4
An doare da wellaat an douarou (Y. Bekod)	—	5
Kouignenn Yvonig, an ampezer (G. O.)	—	6
Foar ar godellou toull (ao. Gwilhou)	—	7
An tan e Kelern (V. S.)	—	10
Lanndevenneg (Laouenanig Breiz)	—	12
Sant Loeiz-Vari a Vontfort (Y. Tranvouez)	—	15
Tenzor an dintin goz (Ab-Sulio)	—	16
Kentel Nedeleg (kantik)	—	18
Morised Jaffredaou (Marsel Aodig)	—	20
Kanomp Noel (Alc'houeder Leon)	—	22
C'hoariou	—	24

D'HOL LENNERIEN

Kroaz Breiz he deus eun nevezenti da embann da familh vras he lennerien.

An ao. Falc'hun, hag a oa rener ar gelaouenn-mañ abaoe m'eo bet savet da viz mae 1948, en deus bet er miz-mañ eur garg nevez digant an aotrou 'n Eskob : en eur zerc'hel e labour er C'hloerdi bras, e vezo karget ivez eus ar skriturion e lez-varn an Eskobti. Dre-ze, ne c'hello mui fiziout 'degas er maez, aketus, evel m'eo ret, niverennou Kroaz-Breiz.

Setu perak, war c'houlenn an aotrou 'n Eskob, renerez ar gelaouenn a vezo hiviziken etre daouarn an AOTROU BLEUNVEN, person Ploveilh, e kichen Kemper. Dezañ eta eo e vo ret kas bremañ an danvezioù a zo c'hoant da voula e Kroaz-Breiz.

An aotrou Bleunven a zo anavezet mañ a bell zo gant an holl lennerien : skoazellet ganeoc'h, e kendalc'ho da gas ar gelaouenn war an hent kemeret ganti.

Ha pegwir e rank beza rannet al labour, merouriez Kroaz Breiz a vo bremañ dalc'het gant ar Bleun-Brug. An holl a oar pegen galloudus eo strollad ar Bleun-Brug, ha pebez nerz a zo ennañ dirak an amzer da zont.

Gouarnet evelse, Kroaz-Breiz a grogo dizale en eur vuhez nevez : dont a ra da veza kelaouenn eur strollad. Ha pegwir e teu nerz eus unvaniez, hor c'helaouenn ne c'hell nemet kreski, gwellaat ha boda muioc'h-mui ar Vretoned en dro dezi, evit mañ hor Breiz, ha dudi al lennerien.

Eun eil ero a zo o vont da zigeri : ra vo eeun ha ledan, da zougenn eost mat ha founnus !

KROAZ-BREIZ.

Kaerderiou Breiz :

Rouanezed Kerne dirak Iliz-Veur Kemper

KORN AR MEROUR

Eur gelaouenn daouviziek eo a gasomp deoc'h adarre, nemet hon eus adarre lakaet enni 24 pajenn. Ho pedi a reomp koulskoude d'hon digarezi.

Meur a wech eo degouezet an dra-ze er bloaz-mañ, siouaz ! Met n'eo ket bet dre hor faot atao, rak betek teir gwech hon eus renket cheñch mouleriez, ar pezh en deus daleet kals an niverennou da zont er maez.

Kavet hon eus bremañ, a drugare Doue, eur mouler mat, tost deomp, e Kemper.

Kredi start a c'heller ez aio an traou en dro diroufenn, er bloaz da zont.

Deuet eo ar mare diweza da baea koumanant 1950.

Goulenn a ran digant an dilerc'hidi arabat dale mui.

Evit an darn vrasa eus al lennerien emañ ar bloaz oc'h echui, hag ar mare da nevezi o c'houmanant evit 1951.

Abaoe m'oa bet savet ar pennad « d'hol lennerien », ho peus lennet uheloc'h, eo peureñket ar stal evit ar gelaouenn en amzer da zont.

Kroaz-Breiz a lez he ano evit kemer an hini « Bleun-Brug », a yelo gwelloc'h dezi dre ma teu da veza a-grenn kelaouenn ar Bleun-Brug.

Bep bloaz, « Bleun-Brug » he devezo :

8 niverenn e brezoneg, penn-da-benn,
ha 4 niverenn e galleg penn-da-benn, pe dost.

Tri seurt koumanantou a c'heller da gemer hervez ar c'hoant :

- 1) Koumanant bloaz d'an 12 niverenn, brezoneg ha galleg : 400 lur.
- 2) Koumanant bloaz d'an 8 niverenn brezonek hepken : 300 lur.
- 3) Koumanant d'ar 4 niverenn c'hallek hepken : 190 lur.

Ar goumanant a zikour a jom, evel araok, 500 lur.

Ar goumanant a enor, evel araok, a jom 1000 lur.

Lakit evez emañ an arc'hant da veza kaset hiviziken da :

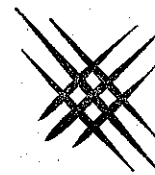
V. Séité, Bleun-Brug, rue du Moulin, Tréboul, Finistère.

C. C. P. Nantes 544.22.

Ho pedi a reomp da lakaat ouz kein ar chekenn-bost ar gerioù-mañ :

« Evit koumananti da Bleun-Brug, 12 niverenn, »
pe 8 niverenn,
pe 4 niverenn,

hervez ar pezh ho peus c'hoant da zegemer.

Mari douget d'an nenv

Da zeiz gouel an Holl Zent, er miz-mañ, Hon Tad Santel ar Pab Pie XII en deus diskleriet d'ar bed e oa ar gredenn e mister ar Werc'hez savet d'an neñv eul lodenn eus ar feiz kristen. Ret eo hiviziken, evit beza kristen kredi eo bet Mari douget korf hag ene d'ar baradoz.

Betek-hen oa gwall arvarus nac'h ar wirionez -se: he nac'h hiviziken a vo, diarvar, beza war hent an argoll.

Evit gwir, ne vo ket kals a gristenien lakaet gwall nec'het o rei a greiz o c'halon o asant da gomzou an Iliz. A viskoaz, kredenn ar bobl kristen a zo start war ar poent-mañ. Piou, etouez ar re a gred e Jezuz ha Mari, en dije gellet derc'hel en e benn ar zofij en dije ar Mab karantezus dreist pep hini lezet korf e Vamm zantel da veza magadurez an douar hag ar preñved?

E kals parrezioù, da zeiz gouel an Holl Zent, eo bet lidet gant levezeg oferenn Hanter-Eost, en enor da Rouanez an holl Zent, gant aotre an Iliz. Kavita amañ da heul eur varzoniezh a veuleudi en enor da Vari savet d'an neñv: bez' e vo eun enfor eus ar gouel kaer graet e Rom er bloaz santel, en enor d'an Itron Varia, kement karet gant ar Vretoned.

Mari, Mamm Doue, 'zo marvet
Dre garantez, nann dre glevet:
N'helle mui beva pell diouz Jezuz,
He Mab, Roue an neñv burzudus.

Jezuz, war ar Groaz o vervel,
A roas, dre 'n diskib fidel,
E Vamm evit mamm deomp holl.
Ganti, sur, ne 'z aimp ket da goll.

Chom a reas gant ar gristenien
Evit o blenia, o c'heleñn,
Deski 'reas d'an avielor
Bugaleaj he Mab, hor Zalver.

Tremen a reas oc'h ober vad
D'an dud paour hag emzivad,
Dre he skuerioù, he oberou,
He meritou hag he foanioù.

Evit Doue he c'harantez
A greskas hep ehan bemdez.
Ha setu, Mamm, deuet ar mare
Evidoc'h da zevel en neñv.

Kuitait hon traonienn a c'hlac'har,
En neñv tañvit enor ha gloar;
Poent eo deoc'h beza kurunet
Rouanez ar Zent hag an Eled.

Ho troad gwerc'h en doa flastret
E benn d'ar Zarpant milliget.
Ho korf n'en do anavezet
Na breinadurez na preñved.

An ifern a zo kounnaret
O welet dreist pep tra savet

Ar vaouez paour ha dister
He deus bet trec'het Lusifer.

Dreist an oabl hag ar stered,
Korf hag ene bezit douget,
Gant an Elez o veuli Doue
En deus roet kement d'ar Werc'hez.

Elez ha Sent ar baradoz
A drid gant joa ouz ho kortoz;
Er ganiri, er sklerijenn,
E raint deoc'h digemer laouen.

Doue an Tad a c'hed e verc'h,
Kaer 'vel an heol, glan 'vel an erc'h;
Ar Spered a c'hed e bried,
Benniget dreist an holl verc'hed.

Doue ar Mab a c'hed e Vamm,
Ar Werc'hez kofisevet dinamm;
Gantañ, e tal ar Groaz savet,
He deus saveteet ar beu.

Dirak Elez ha Sent bodet,
'vit ho kana, 'vit ho karet,
An Dreinded a lak war ho penn
Eur c'helc'h a zaouzek steredenn.

Mari, Mamm ha bepred Gwerc'hez,
An neñv ho salud Rouanez;
E-kreiz ho sked, e-kreiz ho kloar,
N'ankounac'hait ket an douar.

Gant levezeg ho pugale
A veul o Mamm savet d'an neñv.
Eun deiz ni 'bigno d'ho kwelet,
Ganeoc'h da viken unanet.

A. P.

An doare da wellaat an douarou (hervez Pompéry)

Karet a rez-te da vugale?
Gwella da zouar!

Y. Bujault.

DOUAROU TREZEK

An douarou trêzek, pe douarou-aod (1), dre ma 'z int mat-kenañ ariezo o unan, ne c'houlennont ket beza gwellaet, nemet tachennou a zo, peurlvua tost d'ar mor: pa vez enno an traez a wiskadou re deo, e ranker e galedi, en eur veski anezañ, pa c'heller, gant an douar a zindan.

Peurlies, war an douarou eus ar seurt-se ha ne vezont ket c'hoaz labourer, e vez kals tuchennou traez, savet amañ hag ahont gant an aveli. Dre ma n'eo ket kompes an douar, e tegouez diaezamant bras evit al labour, dreist-holl evit dizac'ha an dour-glaod, dalc'het a boulladou en toullou pe er c'hleuzennou e gwask an tuchennou. Ar c'henta d'ober, abarz labourat ar seurt paludou -ze, eo plenaat an tuchennou; goudeze, kaletaat an traez, rak an avel foll a zegasfe anezañ da lec'h all, eost hag all, mar deus laket ennañ.

Digoradur graet e paludou Penmarc'h.

E paludou Penmarc'h eo deuet ar gouerien a-benn, nevez 'zo (wardro ar bloaz 1850) da ober douarou mat en tachennou trêzek-holl, betek neuze dilezet. An tuchennou hag ar gwiskadou traez, el lec'h ne c'helled ket ober douar labour, a zo bet feurmet d'an dud a zo en douarou treut, pelloc'h diouz ar mor. Kals traez a gemeront evelse bep bloaz, hag o douarou segal, gwellaet er c'hiz-se, a ro bremañ dezo gwinizou hag eostou all talvoudus.

Rozell an aotrou Felix evit plenaat an douarou traez.

An aotrou Felix, gounideg a skiant, a blena an tevennou traez, en e zouar gounezet war ar mor e paludou Terlez, (anvet ive Lannevez, e kichen Lesneven), gant eur rozell vras houarnet, staget kezeg outi. Ar benveg-se, anvet « ar

c'hompezer » gant an aotrou Felix, a zo war gilhorou; dre eul loc'h, stag ouz ar rozell, hag a zav pe a ziskenn evel ma karer, e c'hell ar c'haser rei krog dezi kals pe nebeut, pe he lezel dibrat diouz an douar. Ar c'hompezer a c'hell labourat war n'eus fors peseurt douar, a bouez e drei hag e vruzuna da genta. Evit kompeza mat an douarou pounner, eo ret trei gant an alar, rei daou daol oged a zent ledan, ha daou daol gant eun oged all.

Digoradur an aotrou Crec'hquérault e paludou Terlez pe Lannevez.

An aotrou Crec'hquérault, er memes paludou, en deus kaledet an traez ha graet douar frouezus e berr amzer. Evit se en deus torret, gant ar bal, daou droatad dounder: dre-ze e tegas war c'horre eur c'henta gwiskad bezin brein a oa dindan an traez, hag eun ell gwiskad pri a oa dindan ar bezin-ze. War eun taol, e teu dezañ eun tremp: ar bezin; hag ouspenn, ar gwella danvez: ar pri, evit kaletaat ar gwiskad traez a oa war gorre. An digoradur skiantek-se en deus roet buan gounidegez vras d'an aotrou Crec'hquérault.

DOUAROU PRIEK

Pa ne vezont ket re stagus, an douarou priek eo ar re wella, goude an douarou trêzek. Ar pounnera douar a ro eostou mat gant ma c'heller rouesaat anezañ hag e zizoura mat awalc'h.

Ne deuer a-benn da rouesaat ar seurt douarou-ze en eun doare padus nemet en eur deurel ebarz eun nebeut bili-aod, meinigou, pe eur gwiskad mat a draez meinek pe krogennek. An danvezioù-mañ avat n'int ket gwall aes da gaout. Nemet war an douarou an unan, pe war re eun amezeg, e vefe anezo, e teu da ger an doare gwellaet-se, dre vizou ar prena hag ar charre.

(1) Donar trêzek: Pompéry a gomz aman eus douar ar broioù e kichen an aod, pa 'z eus ennan traez kregin, da lavaret eo « traez razek »: bez' ez eo eur seurt donar frank, a deu eus kregin bruzunet, hag awechou (e gorre Leon) eus eur gwiskad founnus anvet « limon »... Awechou e vez re a raz en douar-ze: sebezus eo lenn er pajennoù-mañ petra o deus graet neuze hon tud koz.

Setu perak, alies e ranker rouesaat an douarou-ze evel ma c'heller, en eur deurel enno bep bloaz pe draez, pe skotilh, pe deil bras, graet gant lann, balan ha brug hanter-vreinet (1).

Ar skotilh, dre ma 'z eo tevoc'h ha ma pad hiroc'h en douar abarz en em zizober, a zo gwelloc'h eget an traez da rouesaat an douarou priek.

Evit ober mat, eo ret labourat ar seurt douarou-mañ dre amzer gaer: en em rouesaat gwelloc'h, a reont pa ne vezont na re zec'h na re c'hlep.

An irvi bihan, evel ma vezont graet er vro, war eun troatad hanter pe zaou droatad, ne zizec'hont ket mat awalc'h an douarou priek: an anchou a vez

enno re vaz ha re striz, diouz an dour a gouez enno da vare ar glaeier. Dre-ze, an irvi a jomm beuzet atao: an ed a deu da veleni, goudeze da ruzia, da rouesaat, ha ne ra nemet korzennou dister ha pennou treut.

Ker fall eo ivez ober irvi re, vras, abalamour ma vez re bell eus an eil ant d'egile, ha ne vez ket stank awalc'h an anchou diouz an dour a zo en douar.

N'eus nemet eun doare da labourat mat eta: evit dizoura douar glep, ober irvi krenn, dezo wardro c'houec'h troatad ledander, hag etrezo anchou doun ha kempennet mat (2).

Y. BEKOD.

Ijinour ar maeziou.

(1) Ar skotilh a zo tavouldus dre ar raz (karbonat raz) a zo ennan. Ar maerl, an traez kregin bruzunet tano, a labour dre ar c'harbonat raz a zo enno.

Hirio e kaver gwelloc'h teurel raz en douarou pounner: ar raz a deu eus a bell, a wagoniou. — Gouzout a reer ivez penaos e c'heller skanyaat an douar pounner en eur lakaat teul dezan.

(2) Peurlies a ne vez ket ezomm breman da gempenn an douar dre irvi evelse, gant ma vez labourat mat gant eur brabant, nemet glep kenan e vefe an dachenn.

Kouignenn Yvonig, an ampezer !

Klevit eur gentel, yaouankiz
A jom e parrez Madiliz:
Pep hini, gwaz kouls ha maouez,
En deus e labour en tiegez.

Eur paotr, e ano Yvonig,
'choanteas ober eur wastellig,
Evit tafiya da Vorlarjez
Eun dra saouroc'h eget pasteiz.

P'en doe klasket e Madiliz
Kement zo ret hervez ar c'hiz,
Yvonig, evit kaout ar rest,
A ra zoken eur weaj e Brest.

Setu Yvon prest d'ober mez
D'an holl verc'hed eus ar barrez,
Ha da embann e Madiliz
'hell tizout an neñv gant e viz.

Tapet d'an daou lamm an ofern,
Frizet e gribell war e gern,
Hep chom da c'henaoui e kêr,
Yvon 'zired dillo d'ar gêr.

Mañchou troñset war an ilin,
Eur zerviedenn war an daoulin,
Eul lagad war eur gazetenn,
Hag egile war eur bladenn,

Yvonig a daol er bodez ruz
Eur gwiskad toaz war amann druz,
Eur c'hartouronad sukr malet,
Kirsch, moka, dienn vanilhet.

War ar bordou, alamandez
A glask dafsal gant prun damez.
Konfitur a neuñv war c'horre,
Meutad amañ, mutant aze.

A vec'h ez eo teir eur sonet
Ma tegouez ar gamaladed,
E tu da veuli 'vit atao
Yvonig hag e lipebaol.

Yvon a zigor ar fornez
Dirak daoulagad war evez.
Kerkent e teu da veza gwenn,
'vel m'eo chomet liou e zienn.

Dioustu e serr kloz dor ar forn,
Kouezet e viz meut en e zorn!
Eur zell e kostez ha dindan:
Dizofjet en doa c'houeza an tan!

Da wir, da c'haou, va rimadell
A venn rei ouspenn eur gentel:
Ingalit bleud, amann, dienn,
Na kaera tra rei aluzenn!

Mighoned, evit he rei mat,
Arabat deoc'h ankounac'haat
C'houeza don en ho polontez
Flammou kristen ar garantez!

G. O.

Foar ar godellou toull

Ar gontadenn-man, savet gant an aotrou **Gwilhou**, a embannomp war c'houlenn meur a lenner hag o deus bet plijadur ouz he c'hlebel.

Diouz an abardaez, Fañch-kôz a zeuas d'am c'haout: « Gouzout a rit, aotrou, emezañ, am eus divizet tri devez foar. Warc'hoaz, ma n'ho peus ket ezomm ac'ha-noun, am eus soñj mont da foar Landi! »

— « Mat, mat! emebe. N'ho peus nemet lavaret jaou. Eus goulou deiz betek nav eur, emañ ho kabestr war ho moue... Setu amañ gwerz eur banne hag eun tammig butun war ar marc'had. » Hag e rois dezañ eur pezh dek gwenneg.

Fañch-kôz a dennas e voned segovi hag a bokas d'e zorn. En nozvez-se, ar zaout, ar marc'h o devoe askoan, ken laouen oa va mevel.

**

Antronoz, mintin mat, edo Fañch oc'h en em frota, oc'h en em spura: e varo a voe raklet a zoare, e vleio griz difullhet, diboultrennet... M'en dije gallet ivez o diloueda! Met siouaz!

Wardro seiz eur, ez eas d'e yalc'hig, e kemeras eur pezh a ugent real, e sellas piz outañ, rak marteze her gwele evit ar wech diweza... Unan kôant oa, kochet tro-war-dro... Eur pezh a eiz real digoch a deuas warlerc'h, hag erfin eur gwenneg bennak... Eveljust, va fezh dek gwenneg a oa ivez eus an abadenn.

Goudeze, Fañch a zoubennas, hag e jiletenn vañchek dindan e gazell, e gorn en e veg, ec'h en em lakeas da dreuzi ar yourc'h, ken drant hag eur paotr yaouank.

« Ac'hanta, Fañch, a lavare an dud, o vont eo ive? »

— « Ya, ya! emebe Fañch. Kouls eo! »

— « Ac'hanta, Fañch, eme re all, n'eur ket korbezenn hirio! »

— « Tra! Tra! » emebe Fañch.

— « Petra, Fañch, eme eur miliner, a oa o karga daou leue, ne vezo ket eun tammig sao? »

— « Memes tra! » a respontas ar mevel koz.

Ha Fañch en ostaliri, hag ac'hano e karr ar miliner. Ma savas marvailhou, n'eus ket ezomm d'he lavaret. Ar vilinerien zo touchennet mat o zeod, ha farouel Fañch, goude eul lipadenn, a yae ive kempennik en dro.

O tegouezout e Landi, e tiskennas ar miliner hag e gompagnon. An daou leue ivez a deuas er maez diwar bouez o diwesker. Ar miliner a ranke paea ar gwir evit an daou leue, ha Fañch, hag a felle dezañ tremen evit eur paotr brao, a baeas adarre ar gwin d'ar miliner.

Setu hon den eta e kêr. Evit gouzout an eur, e sellas ouz orolaj an iliz, met ne ouie ket nemeur diouz an traou-ze... An nadoz hira a oa war bemp, ar verra eun tammig en tu all da nao... « Satordallig, emebe Fañch, setu aze diou nadozenn ha n'int ket evit en em glevet! Ma vijen-me orolajer, ne vije nemet eun nadozenn war ar rond gwenn-ze, ha neuze an holl a welje sklaer an eur. An heol! setu aze eun orolaj! Nadozenn ebet warni. Setu aze eun nadozenn graet diouz ar gouerien... Bah! Bah! emebe Fañch, o vont larkoc'h, nav eur eo, pe war dro, perak chipotal? »

**

Petra reer en eur foar pa ne vez netra da ober? Evidoun-me n'her gouzoun ket! Fañch avat her goule.

Da genta ez eas da blasenn ar moc'h hag e varnas pep unan hervez e vent, hervez e gig... Goudeze da blasenn ar zaout... Ac'hano da blasenn ar c'hezeg. Eno edo pa zonas an Anjelus, Fañch a oa kristen mat, a dennas e zegovi, hag a ziskouezas e vleio griz, adarre eun nebeut poultrennet.

Eun tamm boued bremañ, eme Fañch... Hag heñ mont warzu an ostaliri.

Edo o kompren ennañ e unan an dispign a dlie ober: daou wennegad bara, daou wennegad soubenn, tri gwenegad kig, pevar gwenegad gwin, hag... Fañch a lakeas e zorn en e c'hodell zehou; eno e kave dezañ beza klozet hag ar pez kochet hag an hini digoch hag ar rest... Allas! Allas! Netra ebet er c'hodell!

Goude ez eas d'an hini gleiz... Allas! Allas! Kant gwech allas, n'oa netra ebarz...

Mont a reas adarre d'an hini zehou. Allas, allas, mil gwech allas, goulo oa! Toull oa! Daou viz Fañch a deue er maez. E arc'hant paour a oa aet kuit, koch-digoch, dre ar memes hent.

C'houi, kredabl, a vije fallgalonet gant eun hevelep taol. Peadra a oa! Evit Fañch, ne reas nemet lezel tri zatordalle, met c'houek hag a greiz kalon, ha skrabat e benn evel m'en dije kollet e grib abaoe eur miz.

Mont a reas war eun da blasenn ar moc'h, hag e selle, ha resped deoc'h, e turie gant e zaouarn. « O c'houennat petra emao'h aze, va den mat? » a lavar-jod dezañ... « Satordalle, eme Fañch, n'eo ket o c'houennat! Oc'h hada eo ez oun bet, siouaz evidoun! Eur pez a ugent real kochet, unan a eiz real digoch. »

Ar c'hoarzerez a fic'he a bep tu, « Bah! Bah! paotr koz, eme an dud, tremp nevez zo aze, dont a raint er maez abenn bloaz... »

Mont a reas da blasenn ar zaout, hag e kollas e boan; da blasenn ar c'hezeg, evit beza goapaet a nevez: « Bezit dizoursi, tonton koz! Ne jomint ket dindan an amzer... Sur int da gaout lojeiz! »

Koulskoude, eme Fañch, satordalle, eun den a guzul vat bennak a dle beza er gêr-mañ. Mont a ran da gaout an aotrou Person.

Dioustu e voe degemeret.

« Aotrou, eme Fañch, eur gwall dro a zo en em gavet ganen. Me zo toull va godell. Kollet am eus eur pez a ugent real kochet, hag unan a eiz real digoch. Petra c'hellan ober, a zofj deoc'h, evit o c'haout? »

« Gwella m'ho peus da ober, eme an aotrou Person, eo mont da gaout an tabouliner... Met it buan avat, rak, er c'hêriou, an arc'hant a gouez eus ar c'hodell a zo askellek... »

Setu 'ta ma voe laketa an tabouliner da redek diwarbenn arc'hant Fañch; ha Fañch e kichen, o tiskouez tri biz dre doull e c'hodell, rak a fors da lakaat e vizied eno, en doa frankaet kals ar prenestr.

O klevet trouz an daboulin, ar zaout a hoje o fenn, ar c'hezeg lart a fringe, ar re dreut a jome sioul, ken sioul hag an hini en doa graet ar gavadenn.

Fañch a reas war 'n hed tro kêr Landi da heul an daboulin, hag evel m'en doa klevet lavaret oa anat diouz e benn anaout eul laer, e selle piz ouz an holl. Met ne grede ket mont larkoc'h.

« Allo! eme Fañch, pa welas e kolle e amzer, kouls eo deomp chom a zav. Kenavezo, pez kochet, kenavezo digoch! Mont a ran gant va c'hof goulo da welet c'hoaz doare ar foar. »

**

Edod en e gichen o klask gwerza eur vioc'h. Gevier a zizac'hed eus an eil kostezenn d'eben. Unan a c'houlenne kals re; egile a ginnige kals re nebeut.

« Satordalle, eme Fañch, c'houi ivez a zo toull ho kodell, pa glaskit en em laeres evel ma rit. »

Eun tammig pelloc'h edo merc'hed an amann, eur jaog spontus ganto, hag o klask lakaat da lentaat ar re n'oa ket evelto dir war o fas... « Satordalle, a zofjas Fañch, setu re all a zo ive toull o godell! »

Gwellet a reas c'hoaz ar varc'hadourien kezeg; an nondeou hag ar sakreou a greze... Lavaret a rajed e vijed o prena eur jao d'an diaoul da jarreat tud d'an ifern. « Satordalle, eme Fañch, gwasoc'h gwas, setu c'hoaz hag a zo toull o godell. War ugent skoed a c'hounezont, e kollont kant gwech o ene. »

Skuiz erfin o trola, e c'hoanteas mont d'an iliz da lavaret eur bater. E kichen kef ar Werc'hez ez eas war bennou e zaoulin, pounner eun tamm war e galon. Eur paourkêz koz a oa en tu all, gant e japeled. Fañch a zelle outañ. Eus kostez Gwikar e ranke beza diouz e wiskamant aet e truilhou. Ar paour, pa voe fin d'e bedenn, a deuas warzu ar c'hef; tenna a reas eus e vruched eur yalc'h ler, stag ouz e c'houzoug evel eur skapular, hag eur pez a eiz real a lugernas en e zorn hag a gouezas en eur zeni ebarz ar c'hef.

Kalon Fañch a lammas en e greiz.

« Va den mat, emezañ dioustu, penaos e c'hellit-hu dioueret eur pez arc'hant er c'hiz-se? »

— « Ne zjoueran netra, eme ar paour, ar pez-se am eus kavet hirio, ha re all gantañ. Evel ma n'ouzont ket da biou int, e roan eul lodenn d'ar Werc'hez, en e ano, hag ar rest a zalc'hin evidoun. »

— « Me, dres, eme Fañch, am eus graet eur c'holl: eur pez a ugent real ho peus c'hoaz, eur pez kochet. »

Ar paour a ziskouezas e bez: kochet oa. Ouspenn-ze, an dra a dremene en eun iliz, el lec'h ma ne lavarer ket a c'hevier. Kinnig a reas eta da Fañch e bez kochet, e bez dek gweneg hag ar moneiz.

« Nann, satordalle, eme Fañch, a zaou hanter, mar plij... »

Hag ez ajont o daou d'an ostaliri da zebri ha da ranna an arc'hant.

**

Fañch en em gavas abred er gêr.

Pa c'houlennjod outañ peseurt foar a oa bet, « Foar ar godellou toull », eme Fañch. « Me oa toull va godell, ar varc'hadourien saout, kezeg, moc'h, amann, a oa toull o godell. Eur paour hepken am eus kavet en iliz, ha ne c'hoantae pec'hi, nak en em vezvi, na laeres. Hennez n'oa ket toull e c'hodell, rak n'en doa hini ebet! »

Ar skol vrezoneg e Paris

Ar c'henteliou brezoneg-komzet a zo loc'het adarre evit ar bloaz-man e Paris, abaoe an 28 here 1950.

Digoret oa bet ar skol-ze warlene gant an « Association Philotechnique », el Lise Condorcet. Ar gevredigez-man a ro kenteliou, e kenver pep seurt skianchou, da gement den bras en deus c'hoant digeri e spered.

Gouzout a reer pegen mat oa bet degemeret ar c'henteliou brezoneg. Heti a reomp dezo an hevelep berz evit ar bloaz-man.

An tan e Kelern !

Distankit ho tiskouarn, digorit ho taoulagad ! Sellit ! Selaouit ha klevit !

Nec'h, anken ha glac'har !...

Dec'h edo ar bed o c'houzañv ar gwas darvoud en deus bet gwelet betekhen.

Falc'h euzus an Ankou n'he deus bet biskoaz falc'het kement all : soudarded, siviled, tud koz ha tud yaouank, merc'hed ha bugale, holl e vezent mat evitañ.

Dre an dir, dre an tan, dre an dour, dre ar gernez... dre bep seurt merzerenti, kaset en deus d'ar bed all eur mor a dud, ha lezet war e lerc'h eur mor a vizer, a gasoni, a zismantroù...

Ha n'eo ket c'hoaz awalc'h evitañ !

Emañ ruz an dremmwel adarre, ruz gant gwad ruz ar brezel. Strakal a ra atao, evel kurunou spouronus, ar binviou a varo.

Ar c'hêriou, tud hag all, a vez puluc'het, ken gwas, gant an den o taga an den.

Milionou ha milionou, a dud paour, gwas sklavet a zo bet biskoaz, e kampou euzus, e toullou-bac'h flerius, a c'houzañv bemdez mil gwech gwasoc'h eget mervel.

Hag ar bed a dro, ha den ne ra van outo.

Ha den ne youc'h a bouez penn : « An tan e Kelern ! » (1) evel ma rae gwechall hon tadou, da rei da anaout d'ar vro abez eur gwall zarvoud bennak.

« An tan e Kelern ! » Diwallit, tudou, fall ez a an traou. Aet eo an den war e gement all, evel taget gant ar c'hoant da zistruja pep tra. Kalon ebet n'en deus en e greiz, truez ebet n'en deus mui, dirollet eo e spered, maro ennañ doujañs Doue... Birvi 'ra gantañ ar bed evel war eur menez-tan, dare da strakal.

« An tan e Kelern ! An tan e Kelern ! »

***

Maro eo doujañs Doue e kalon an den !

E kalon darn hepken, a drugare Doue !

Mar deus tud a vrezel, tud a skod-tan, — tud a beoc'h a zo ivez.

Mar deus tud a fallagriez, tud a valloz, diaoulou, — tud a bedenn, tud santel a gaver kement all.

Mar deus tud da zismantri, da bulluc'ha, — tud da adsevel a gaver c'hoaz, tud ha ne spontont ket dirak dismantrou, nevez na koz.

Mar deus tud hag a ra eus ar bed-mañ eun ifern skrijus, — tud a zo c'hoaz a car sevel enezennou a beoc'h santel, baradoziou war an douar.

***

Eur beure sioul a viz here.

Miz an hada. An douar o tigeri d'an had koz, a roio gwiniz nevez warc'hoaz.

Eun heol toc'hor, tamoueziet dezañ e sklerder gant eur vogidell dano, enni o c'hournijal deliou melenet an diskar-amzer.

Dismantrou koz Lanndevenneg, damveuzet er glaster hag er vogidell, digor bras war an hent, leun a zioulder, a veurded hag a beoc'h, a bed an tremeniad da jom a zav.

Tremeniad eurus !...

Nann ! N'eo ket eun hufvre diwanet diwar eur marvailh kaer, eo a sko da zaoulagad.

(1) Pa blave an Normaned war aodou Breiz, hon Tadou a c'houeze eun tan bras war dorgenn Kelern, e gourenez Kraozon. A venez da venez, tantadou all a roe da anaout da Vreiz abez ar c'helou mantrus. « An tan e Kelern » a dalvez hirio da lavaret : kelou fall.

Ar manac'h-se, oc'h oferenna e kreiz an dismantrou koz, en 'dro dezañ menec'h e gwenn, menec'h e du o fenn kurunennet, o kana ken flour e kreiz an dismantrou, e mesk ar glaster, e peoc'h an natur, nann ! n'eo ket eun hufvre eo !

Ar wirionez gwir-pater eo !

Dibabet eo bet an devez sioul-mañ, 17 a viz here, gant menec'h Kerbeneat, evit lavaret amañ, e kreiz an dismantrou koz dilezet, oferenn genta adsavidigez Lanndevenneg.

***

Ha set ar c'helou bras, an darvoud eurus, a garfen youc'hal diwar dorgenn Kelern, da Vreiz abez.

« An tan e Kelern ! »

Ya ! Met eun tantad a joa, a levenez dudius.

Eun darvoud eo hemañ, hag a jomo e istor Breiz.

Adalek an deiz-mañ e vo beo adarre an abati koz. Seiz manac'h eus Kerbeneat a enaouo an tour-tan koz, gant skoazell seiz Sant Breiz.

Beva a raint amañ adalek hirio, er baourentez, er binijenn hag er bedenn, da zaeha war « Lann » Sant Gwenole bennoz santel an Neñv.

Lavaret en deus an Tad Abad, en e zav e harz treid Sant Gwenole, d'ar Vretoned bet pedet da zont d'ar gouel, pebez enor ha pebez levenez eo dezañ ha d'e venec'h adkregi gant labour Sant Gwenole.

« El lec'h-mañ, emezañ, mut abaoe tost da zaou-c'hant vloaz, e vleunio adarre ar bedenn, ar binijenn, ar zantelez.

« Adsevel a rañmp eus e boull, ha dre hir amzer, poania ha pedi, an abati santel.

Evit al labour bras-se, ezomm hor bo eus skoazell an holl, skoazell an holl Vretoned vat a fell dezo gwelet an abati o tont da veza, en dro, eur binvidigez ene evit hor Breiz karet... »

***

Evel eur bobl o tont eus an harlu, hag o vont warzu an douar prometet, warzu ar gêr adkavet, prosesion ar venec'h war al letonenn c'hlas, a zindan ar gwez avalou o kinnig o frouez ruz-melen, a gan eun himn a levenez, meulgan an distro laouen warzu ar gêr dismantrout, ar gêr c'houek d'ar galon.

Setu dirazomp peniti nevez menec'h Lanndevenneg, tost ken paour ha lochenn genta sant Gwenole : da dosta d'an Neñv, ar japel, ti ar Mestr. Dindan, lojeiz distar ar venec'h.

N'eus forz !

« Dindan ar zoul, en eul lochenn,
Ar paour a c'hell c'hoarzin laouen. »

An Tad Abad, dom Felix Colliot, a zav e vrec'h :

« Eh ano an Tad, ar Mab hag ar Spered Glan... » An dour benniget a gouez pulh a gleiz hag a zehou. « Ra vo war an ti-mañ bennoz santel an Neñv. »

Te Deum... Mil meuleudi da Zoue !

Magnificat... Mil meuleudi d'ar Werc'hez !

Adsavet eo a varo da veo Lanndevenneg !

V. S.

KANV.

D'an 9 a viz du eo marvet al liver brudet Xavier Haas.

Hemañ a oa bet ganet e bro Elzas. D'e zaouzek vloaz oa deuet da Zarzao, er Morbihan, d'en em zizober eus eur gwall glenved. Kement a garantez a zalc'has diwar neuze da Vreiz m'en deus savet an darn vrasa eus e oberou diwar-benn hor bro.

Ra vezo heñchet e ene dirak Doue gant ar Zent breizat en deus bet kement a blijadur o liva !

Deiziadur-godell AL LIAMM

15^e lur ar skouerenn
1000 lur ar 100 skouerenn

P. LE BIHAN

1, avenue Marceau, TRAPPES (Seto)
C. C. P. Paris 5349-06

LANNDEVENNEG

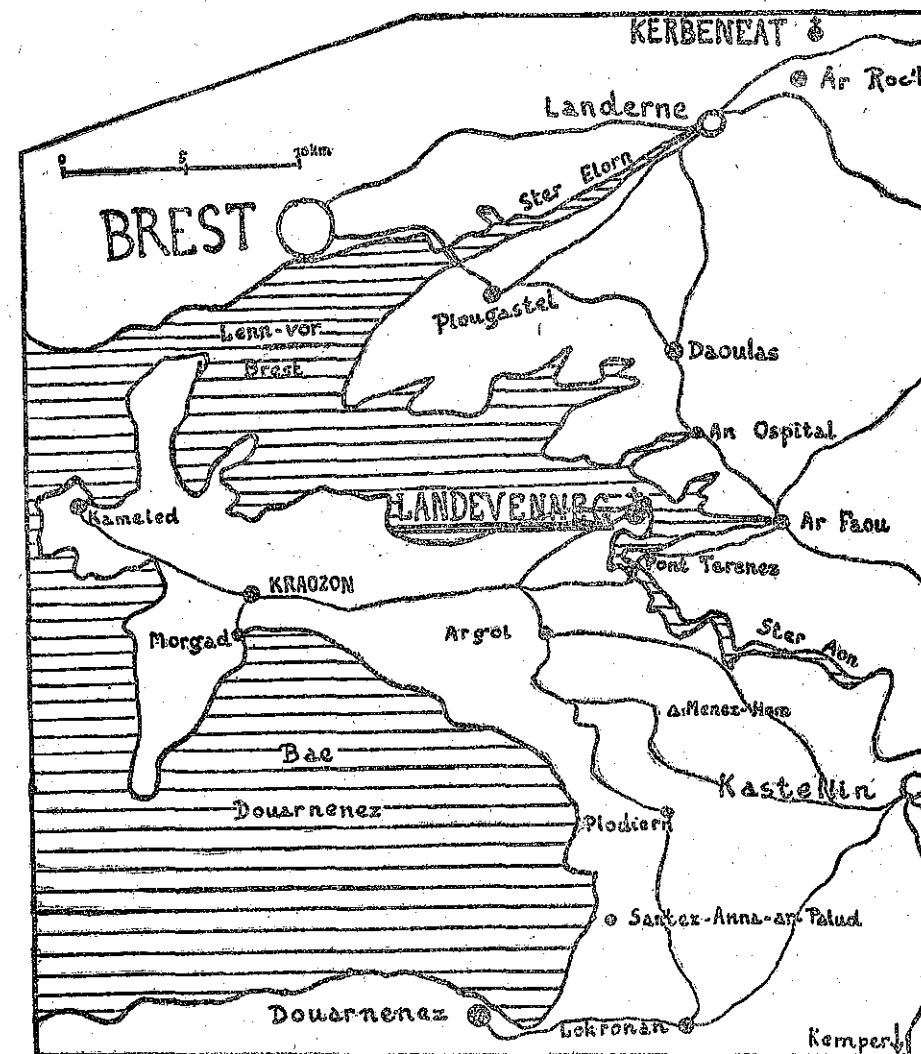
Kinniget gant doujañs
da Dadou Kerveneat.

« Lanndevenneg, Lann Wenole
Lann didrouz, o lann zantel,
ennout kaer eo beva,
ennout c'houek 'vo mervel ».

L. Breiz.

Luc'h Jos. Doare.

Eul lec'h 'zo e Breiz,
Eul lec'h dispar ha kaer meurbet,
'vel ne gaver nep lec'h ebet;
Eul lec'h dudius,
Eul lec'h frondus.
Ar c'henta 'vel ar bleuniou
D'an nevez amzer o tigeri;
An diweza 'vel ar bleuniou
D'an diskar amzer o veleni.
Anvet eo al lec'h dispar-ze
Lanndevenneg, Lannwenole.

Eul lec'h 'zo e Breiz,
Eul lec'h kuzet er glazeri,
Eul lec'h nemetañ evit pedi,

E dreid gantañ soubet en dour
Ken flour,
E dour glas ar mor bras
O 'n em veska diveska
Gant dour ar prajou glas,
Ken e sked warno evel strink
Bannou an heol aour pa strink
O sevel d'ar mintin
Eus an dremmwel sklintin.
Anvet eo al lec'h dispar-ze
Lanndevenneg, Lannwenole.

Eul lec'h 'zo e Breiz,
Eul lec'h didrouz,
Eul lec'h dous,

Kaer d'al lagad,
C'houek d'ar galon,
D'eur galon vreizat,
Eul lec'h a zo bet gwechall,
E-doug kantvedou ha kantvedou,
Evel eun tan-gwall
A skedas ar feiz
En hor Breiz
'vit mad hon Tadou.
Anvet eo al lec'h santel-ze
Lanndevenneg, Lann-Wenole.

Eul lec'h 'zo e Breiz,
Eul lec'h brudet mar deus unan,
Eul lec'h dibabet gant eur zant,
Ha karet gantañ kenañ.
Sant Gwenole 'zavas eno
Abati kenta ar vro,
Penzek kant vloaz a zo,
Hag anvet e voe gantañ,
N'ouzeun dare 'vit pe abeg,
Lanndevenneg.

Eul lec'h 'zo e Breiz,
Eul lec'h bet pulluc'het
Gant tan an Normaned,
An Normaned fallakr,
A reas eus al lec'h sakr
Eul lec'h dismantret.
Hag abaoe meur a gant vloaz,
Siouaz, siouaz!
Mevliien Satan
Gant o c'hraban,
O c'hrabanou milliget,
O deus rivinet,
O! labour diaoulek!
Lanndevenneg.

Eul lec'h 'zo e Breiz,
Eur manati dreist holl karet,
Daoust dezañ beza diskaret,
Karet gant menec'h sant Beneat,
Eus abati Kerbeneat.
Lavaret en deus avat
An Tad Abad,
Pennek:
« Kousto pe gousto,
Ni a zistroio
Da Lanndevenneg. »

An Tad Abad, war lein ar roz, (1)
A-wel d'ar mor glas,

En deus embannet e-kreiz an noz
Ar c'helou bras;
En deus embannet da Vreiz a-bez
Daoulinet war ar menez
Ar c'helou a levenez.
Dindan stered lugernus an neñv,
'vel gwagennou ar mor,
E vouez a zav kreñv,
A red a zor da zor,
Dreist menez, traonienn ha run,
War Vreiz dihun:

« KLEVIT, BREUDEUR A GELTIA,
» KLEVIT HOLL GANT JOA,
» ALLELUIA:
» HO MANATI KARET
» A VO ADSAVET,
» DRE C'HRAS DOUE,
» LANNDEVENNEG, LANN-WENOLE. »

Eul lec'h 'zo e Breiz,
A zo eur bez o tigeri,
En eur vered mut,
Pell diouz an dud.
Hag anezañ o tasorc'hi, (2)
Eur manati nevez
A weler bemdez,
An tour-tan koz, mouget 'baoc'h pell 'zo,
A skedo c'hoaz en dro,
A strinko c'hoaz,
Ware'hoaz,
Ken splann ha biskoaz,
Heol benniget ar feiz
War hor Breiz
Ha war ar bed...

Bretoned, Mignoned,
Breudeur,
Kelted a Vreiz-Vihan, Kelted a Vreiz-
[Veur,
Tridomp gant levenez!
Ra dregerno pep hekleo,
A venez da venez,
Gant hor youc'hadeg,
Rak adsavet eo
A varo da veo
LANNDEVENNEG.

LAOUENANIG BREIZ.

(1) E Kastell-Paol, da oferenn hanter noz ar Bleun-Brug, d'ar 6 a viz eost 1960.

(2) Dasorc'hi = sevel a varo da veo.

Sant Loeiz-Vari a Vontfort

(Kendalc'h)

Wardro ar Roc'hell

Eurus meurbet e voe an ao. 'n Eskob,
er Roc'hell, o klevet oa degouezet an
tad Montfort, ha dioustu e roas dezañ
testeni eus e fiziañs ennañ.

Prezeg a reas da genta ar zant e
ospital Sant Loeiz hag e parrez Lhou-
meau, demdost da gêr.

Goudeze e voe galvet da brezeg ar
mision e kêr ar Roc'hell.

Eur mision gaer e voe houmañ, hag
eur mision vras ivez, gant kals a ve-
lolen o sikour an Tad: Dominikaned,
Jezulsted, beleien an eskobti, an ao. Ga-
briel-Fransez Grignon, breur Loeiz-
Vari... Holl e voent galvet evit prezeg
dre rumm, d'ar wazed, d'ar merc'hed ha
d'ar zoudarded.

Graet e voe al labour hervez doare an
tad Montfort: ar rozera oa an diazez,
ha dre ar rozera e voe displeget an holl
wirioneziou... Kement e skoas ar preze-
gennou war spered an dud ma c'hellas
an Tad goulenn digant ar merc'hed
chom sioul, hep lavaret ger da zen,
epad tri devez: na kaera tra, graet e
voe betek penn ar binijenn galet-se!

Kouls ez eas an traou evit ofiserien
ha soudarded kêr. Evito, Loeiz-Vari a
zavas eur c'hantik nevez, eur gwir
reolenn a vuhez, ha ne argilas ket da
lakaat ar pik war an « i ». Aes eo her
gwelet dre ar c'houblad-mañ:

« J'abhorre la femme et le vin,
Tous deux sont un mortel venin,
Et tous deux me désarment.
J'évite toute oisiveté,
Je travaille avec sainteté.
J'évite les danses, les jeux,
Les cabarets et mauvais lieux
Dont les démons nous charment... »

Hag evit sikour ar bolontezioù mat da
zerc'hel plomm, an Tad a roas harp
dezo en eur c'houlonder an holl diez a
vuhez fall!

Goueliou bras a voe lidet ivez epad ar
mision: eur c'halvar a voe savet e
kichen diou eus doriou kêr... Proseñsonou

bras a valeas dre ar ruiou... Zoken ar
zoudarded a yeas evelse a dreuz kêr,
diarc'henn, eur groaz en eun dorn, en
dorn all eur japeled hag an testeni o
doa renevezet promesaou o badeziant,
endra ma kanent an diskan: « Santez
Mari, goulennit evidomp karantez
Doue. »

Ken kaer labour a lakeas da gounnari
an nebeudig tud a jome c'hoaz enebou-
rien d'an Tad.

Tri gwaz a gredas mont da c'hortoz
an Tad en eur ru distro, gant ar zofij
d'e laza. Sklerijennet gant Doue, Loeiz-
Vari a reas eun hent all...

Ar Brotestanted, niverus c'hoaz e kêr,
a deuas gwelloc'h o zaol ganto, siouaz!
Skuilha a rejont binimm e soubenn an
Tad. Hemañ a gemeras raktal eun
digontamm da zinerza ar binimm: met
ma teuas a-benn da zerc'hel e vuhez dre
ma oa eun den kreñv, e yec'hed kouls-
koude a ziskaro buan bremañ diwar an
taol fall-ze.

Gwasoc'h c'hoaz, klask a reont lakaat
ar misioner brudet da goueza etre
daouarn al laeron-vor, pa yeas eus ar
Roc'hell betek enezenn Yeu da brezeg
eur mision. Pa zispakas al laeron-vor
war o bag, Loeiz-Vari a lakeas e var-
toloded strafuilhet da lavaret o chape-
led: « Bezit feiz, emezañ, an avel a zo
o vont da drei. » Hag an avel a droas,
o kas bag al laeron pell diouz hini an
Tad.

Ar mision e Yeu a voe eus ar re
wella: holl dud an enezenn, nemet ar
gouarnour, a reas o mision. « Kalvar
an tad Montfort » a weler c'hoaz hirio
a dal d'ar mor, e testeni d'al labour
frouezus graet eno.

En dizro war an douar bras, an Tad a
gemeras hent eur geriadenn anvet Sal-
lertaine. Amañ ayat e voe eun abadenn
evit kregi gant ar mision.

(Da genderc'hel.)

Y. TRANVOUEZ, S.M.M.

teñzor an dintin goz

(kendalc'h)

Fañchig Kideller, deuet pinvidik dre gaout tenzor e dintin goz, en deus prenet Maner-ar-C'hoad ; en tiegez-se emañ Soazig, e vuia karet, bet nac'het outan gwechall gant he mamm, Janig. Ar paotr yaouank n'en deus ket c'hoaz kollet kalon, hag emañ, er c'harr gant Janig, o tostaat ouz Maner-ar-C'hoad.

An alez a ya eus an hent bras da Vaner-ar-C'hoad a oa kompes hag eeuntenn. Dre-ze, Soazig, hag a oa dres d'an ampoent er c'halatez o tibaba eur guchenn batatez evit koan, a zeuas timat, oc'h anaout mouez al loan, da zellet dre al lomber. Hag o welet piou a oa azezet er c'harr, e kichen he mamm, setu hi d'an traon, dipa-dapa ! Diwar ar pondalez e youc'has war he c'hoarezed :

« Hastit afo 'ta, merc'hed, mont da zellet er prenestr, hag e welot piou a zo o tostaat gant mamm. Biskoaz kement all ! »

Hag unan eus an teir c'hoar a oa en traon ha distrofa ar gouel-prenestr, endra m'en em renke an diou all a bep tu dez, da welet an nevezenti, da zellet ouz an den yaouank hag ouz ar vamm vat a zegase Fañchig da Zoazig.

Eur youc'hadenn a darzas war muzeleou an teir blac'h :

« Fañchig ! » emezo a unvouez.

« Fañchig, end-eeun, a youc'has Soazig, endra ma trivlie he c'halon gant eur barr-levenez. An dra-ze n'eo ket tapa skrilhed gant baz ar yod eo avat ! Pebez pesketadenn he deus graet va mamm ! »

Hag ar peder c'hoar da ober eur reuziad c'hoarzin.

Chomet ar gazeg a zav a dal d'he marchosi, e tiskennas Janig diouz ar c'harr, hag e lavaras :

— « Deus din ar baner hag an traou all, va faotr. »

— « Set' amañ anezo deoc'h, mamm », eme Fañchig, ha ne ouie ket penaos e oa deuet ar ger diweza eus e c'henou.

O klevet ar ger « mamm » evit ar wech kenta gant ar c'hanfard, Janig a oa eun tamm brao a lorc'h enni, m'hel lavar deoc'h, rak bremañ, da vihana, e c'helle beza sur mat n'ez aje ket he fenn e belbi nag he spered e bizbul war

zigarez eun dimezi. Ha klaouestre e lavarent, an hini goz hag an hini yaouank, enno o unan : « Barrek oun ! Barrek oun ! »

Diou eus ar plac'hed yaouank a gemeras ar zammou traou digant o mamm. Houmañ, pa deuas en ti, a c'hourc'hemennas d'he merc'hed ober an dra-mañ hag an dra-hont ; arabat oa dezo chom da zislevi gen an eil ouz eben na koll o amzer o sellet ouz ar c'hevrid o steui o gwriad ouz treustou ar c'hraou-zaout.

Soazig a voe gourc'hemennet dezi lakaat buan an dienn er ribot, ha mont gantañ da draon an daol. Eno azezet war benn ar c'hrouf keinek, e kichen he den yaouank, e vefe brao oc'h ober he labour en eur varvailhat gantañ kement ha ma karfe. Diwall avat, gant a raje, da zellet re alies ouz an darzell, gant aon da goli he ribotadenn !

Krog edo ar plac'h da ribotat a zevri, pa zeuas en ti Fañchig, echu gantañ da zisternia. Hag o zellou karget a levenez, e reketjont an demat an eil d'egile evel ma tere ouz bugale savet ha desavet gant eur vamm fur hag eun tad a skouer vat.

Deuet serr-noz, ez ejod ouz taol, hag e voe debret koan, eur goan vat, diaes kaout gwelloc'h e nep lec'h.

Pa voe echu ar pred, e roas ar mab-kaer da zont eur pakad butun d'ar vamm hag eun all d'an tad, e sell beza gwelet gwelloc'h ganto. D'ar merc'hed yaouank e roas madigou ha gwestell... Ha tan war ar c'herniel gant Fañchig hag an hini koz, endra ma tistalie ar merc'hed diouz taol.

Divizet e voe er bardaevez-se mont antronoz vintin da skriva an embannou... Awalc'h evit lakaat laouen holl dud an ti en eur skuba diwar o sperejou doaniet an enkrez dirak an amzer da zont.

Deuet ar mare da gimidi, e lavaras Fañchig « kenavo warc'hoaz » d'e ostizien hegarat... Soazig e amheulias betek ar porrastell.

E sioulder an noz, ne glevet nemet kanaouenn vourrus an eostig o seni en draonienn ha kan klemmus ar gorriyar e mesk an edeier melen... Rouanez an noz a zispakas eus eur goumoulenn da c'hoarzin ouz an den yaouank hag e blac'h koant o vont kuit an eil diouz egile, laouen an amzer da zont dirak o daoulagad.

Eun nebeut deveziou araok deiz an eured, ez ejont, Fañchig ha Soazig, da brena an nevezentiou da Vrest.

Antronoz vintin, e voe anneziet ha benniget Kerleon, ar manerig savet evito. Pennher Kervrugeg a felle dezañ degemeret an dereata ma c'hellfe e durzunell yaouank, peogwir en doa aes d'hen ober.

E Janig, ar vamm-gaer, eo e fizias ar pennher alc'houez e ger, hag e pedas anezi da zont gant e zousig da lakaat enni an traou war o zu.

An hini a vefe tremenet en deiz warlerc'h dre gichen Kerleon, en devefe gwelet eno, war bouez rei eun taolig lagad dre ar prenestr digor-frank, diou vaouez, prez warno, o tabac'hat wardro an arrebeuri ker gwaz ha diou big o torchenni o neiz. Janig ha Soazig eo ez oant. Deuet oant da renka pep tra en ti nevez-savet hag a oa ker koant da welet diwar an hent bras, etouez ar gwez.

An arrebeuri koz, pallennou ha golo-hejou hag all, a voe roet en aluzenn d'eur vaouez klanvidik ha reuzeudik, ha n'he doa na diner na mell, na kar na par, na ti nag aoz. Peseurt 'ta ken en devije graet eun den ken pinvidik all gant koz-kailhez evelse, p'en doa prenet traou nevez flamm ? Ha kouls all, an dintin goz, Doue r'he fardono, he doa ezomm e vefe graet an aluzenn en he ano, rak klevet an aour a goust ker da barea ! Ne lavaran ket hiroc'h gant aon rak feuka tud vat. Met greomp vat pa c'hellomp : droug a reomp pa garomp !

Devez al lid-eured en em gavas, deiz kaer mar boe ! Hinoni a rae an amzer. Al laboused a gane a zevri etouez deliadur ar gwez bras, endra ma nijedinije ar melvenned eus an eil bleunienn d'eben, ha m'edo al lern war o api e mesk korzennou an edeier marvelen.

Abaoe an amzer goz, da vare ar varc'heien, n'oa ket bet gwelet eur seurt ambrougadenn o vont a-hed ar riblenadour gwez ha dindan garlanteziou a bep seurt liou, eus Maner-ar-C'hoad da iliz koz Sant Gouesnou.

Janig a oa en he c'haera, eun tamm brao a lorc'h enni o vont da gas Fañ-

chig d'an iliz. En tad e oa kement all, o tont warlerc'h, gant e verc'h, ar goantenn Soazig.

E lost an amheuilhadenn, da gloza, e kerze Soaz ar Balbouz, kazel-ha-kazel gant Per an Tarigouz.

Pa zegouezas an heuliad a wel d'ar wareg veur a zigor war ar vered en dro d'an iliz, e krogas ar c'hleier da zenit a vole-vann. Person Kersulio a lidas an eured, goude m'en devoe graet Person-archbeleg Brest ar brezegenn, ha person-dean ar barrez a lavaras an oferenn.

Job ar Malkuz ha Tortig Laou-Berr, daou ganer dispar Sant Maoddez, eilet gant an ograou, a ganas evit an dud nevez eur c'han diouz an degouez, « Evit beva gant levenez », war don « Hirvoudou ».

Ar pred-eured a voe graet er maner. Eno dindan freskadur ar gwez pin, o c'hein harpet ouz moger-dal ar c'hastell koz, e voe tennet o foltrid d'an daou bried nevez gant eur micherour deuet eus Brest.

Cheunig Vaze, fornier brudet Poull-ar-Raned, eo a oa karget da ober wardro kement tra a oa er forn goret-gwenn : kouignou, bara, fars ha kig hag all. Mari Lemlaka a daole evez ouz ar beriou, endra ma trabigelle eur maread gwragez all wardro ar c'haoteriou, ar podou hag an taoliou.

Netra ne rae diouer eno da eva na da zebri : an neb a gave goular a gemere sali hep ober diouz ar re all, ha pep hini diouz e c'hoant, hervez ma kave mat...

Epad an tri devez friko e veze korollet en dro d'ar c'hastell koz, d'ar mare ma 'z ae an heol da goustek adreñv torgenn Killivistrius, er mor bras. Paotred gweñv ha merc'hed koant, dorn-ha-dorn, a yae lijer endro betek ma koueze warno an noz.

Dindan toenn an noz, al loar-gresk, evel eur fals arc'hant lugernus en eun dorn kuzet, a zebante gourdrouz bleu-niou ha glasvez bolz an neñvou, endra ma kane ar voc'hruz e ganaouenn ziweza, ma skede ar preñved-glas ouz ar c'haeou moredet, ha ma tispake ar melc'houed o c'herniel e plegou ar c'habellou-touseg.

Neiz goudor Kerleon a zegemeras goudeze an daou bried yaouank, ha da c'houel-Mikêl, an daou goz, renevezet dezo al lizer-ferm gant o mab-kaer, a jome laouen e Maner-ar-C'hoad. Koz ha yaouank a vennige an dintin goz, aet d'ar bed all, rak dre nerz he c'huzladenn-aour implijet gant karantez, e oa tri rumm dud en eurstud : tiegez ar c'henderv laer e Kervrugeg, hini Maner-ar-C'hoad, ha tiegez nevez Kerleon.

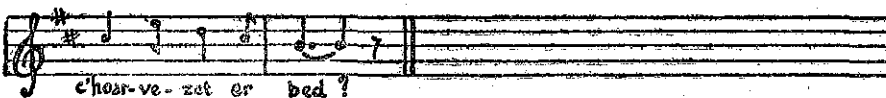
Diwez.

AB-SULIO.

KENTEL NEDELEG

Ar c'hantik-man evit Nedeleg a zo kempennet diwar eur c'hantik gwenedek.
Gwelloc'h hon eus kavet e embann en niverenn-man evit ma vo aesoc'h d'ar
parrezioù e gana da Nedeleg.

Ledan.

Pe drouz 'zo war an douar, pe gan a glevan-me?
Na kaer eo ar mouezioù o tont eus berr an neñv!
Elez, lavarit deomp da betra e kanet,
Petra 'nevez eta 'zo c'hoarvezet er bed?

Kanit ive ganeomp, kanit pobl an dou-ar!
Ni zeu da laret deoc'h eun dra nevez dispar:
Eur Mabig benniget, roue Jeruzalem,
A zo ganet 'vidoc'h e kêrig Vetelem.

Echu eo an termen eus ar profesioù.
O noz mil gwech eurus, a dorr hol liammou!
Kanit gloar hag enor da Jezuz ha Mari:
Deut eo Doue grêt den, deut 'vidoc'h ar Mesi!

A-daol trumm da greiznoz, emañ ganet eno,
E bras tristidigez, paour en eur c'hraou disto.
C'houi e gavo eno, etre daou aneval;
'vit tomma e vembrou, n'en deus 'met o anal.

C'houi a welo eno Krou-er bras an holl ved,
War eun dornadig plouz, en eun of astennet:

(pe: war eun dornad kolo, el laouer astennet).
Deut eo da veza paour, 'vit ho pinvidikaat,
Ha distag ho kalon diouz ar bed evit mat.

Eur marchosi disto a zo palez Dou-e.
C'houi a gavo eno eur prezegez neve(z):
'vel kador eul laouer en deus Jezuz choazet
'vit prezeg ac'hano ar binijenn d'ar bed.

Deomp gant ar bastored, redomp holl davetañ,
Tostaomp d'e adori ha da zeski gantañ
Peseurt stad a zo ret ober eus hon ene,
Pa 'z eo 'vit he salvi diskennet eus an neñv.

E gavel benniget, e vailhurou sakret
A gomzo gwell ouzoc'h eget an doktored.
Digantañ e kavoc'h kals gwelloc'h kentelioù
Eget na ve kavet biskoaz en holl leorioù.

Tud sodet gant ar bed hag e blijadurioù,
Tostait etal Jezuz ha gwelit e zaelou:
C'houi na glaskit bemdez 'met c'hoarzin ha dañsal,
Epad m'emañ Doue 'vidoc'h o tifronkal.

Er c'hraou e Betleem e vo test enepdoc'h,
Ma na vennit ober eur vuhez santeloc'h:
Ar bugel tener-mañ a vo eun deiz gwelet,
O tiskenn eus an neñv evit barn an holl ved.

Glaskomp holl a vremañ ober hor peoc'h gantañ,
Ha kinnigomp bepred eur galon c'hlan dezañ.
Rak eur galon duet gant binim ar pec'hed
A zo mil gwech lousoc'h eget kraou al loened.

O nag eurus oc'h-c'houi, o Gwerc'hez benniget!
C'houi 'zo mamm d'ho Krou-er, c'houi a zalc'h ho kwerc'hded.
Goulennit start m'hor bo 'vit plijout da Zoue,
Eul lod eus ho klanded, lod eus ho karantez.

Ha c'houi, Jozef, den just ha fidel d'ho tever,
Dibabet 'vit sevel ha maga ho Salver,
Goulennit evidomp an eurvad d'e viret
E kreiz hor c'halenou, 'vit bepred e garet.

O Jezuz, va Zalver, o Bugel benniget,
Bezit meulet noz-deiz, e pevar c'horn ar bed!
Roit deomp, kent ho kuitaat, grasou gant largentez,
Bezit Mestr hor c'halon hed-a-hed hor buhez.

Imprimatur

Kemper, 31 a viz here 1950

J. Cotten,

vikel-vras.

En tan, a nebeud dre nebeud,
'ya e ludu ar bern keuneud.

Darn a ouel ha darn a gan:
ar bed a zo dudi ha poan.

Morised Jaffredaou

Lennerien Kroaz Breiz a lennas, n'eus ket pell, eur pennad diwarbenn Maria Goretti, plac'hig yaouank eus Italia, lakaet er bloaz-mañ gant Hon Tad santel ar Pab etouez Sent ha Santezed ar baradoz, dre m'he doa kavet gwelloc'h mervel eget koll he glanded. Evelse eo bet enoret ar vertuz gaer-mañ, ken dilezet ha zoken ken disprizet awechou en deiz hirio.

Tra souezus, den ebet e Breiz a-bez, n'en deus distaget ano Morised Jaffredaou!

Morised a oa eur plac'h yaouank eus Melran, en eskobti Gwened, a gavas gwelloc'h, hi ivez, ar maro eget an dizenor, setu bremañ ouspenn daou-c'hant vloaz, d'ar 25 a viz mae 1727.

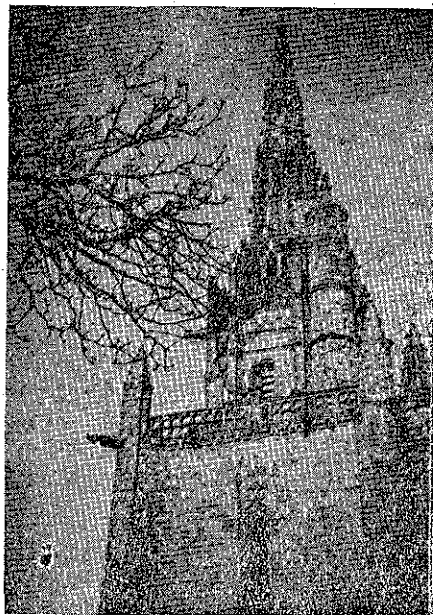
Gwerziou hir meurbet a lavaras hag adlavaras, epad meur a vloavezh, ano Morised, hag a vrudas he nerz-kalon.

« Gouelomp, gouelomp holl gant glac'har,
E pep kanton zo war an douar,
War an torfed bras kometet
E Melran, eskobti Gwened »,

a lavar unan eus ar gwerziou-ze.

Kollet eo hirio an deiz, an eñvor eus Morised gant kals tud. Ha koulskoude na pebez skouer gaer a voe roet deomp-ni gant ar plac'hig-mañ a ziwar ar maez, hag a dlefe d'am zoniñ beza eur patrom evit holl Ykamiz Breiz-Izel.

Sellomp buan ouz he istor!

E Lokmaria - Melran

...eur japel vras

eus ar re gaera...

(XVIe kantved)

Morised Jaffredaou a veve en amzer ar roue Loeiz XV, war ar maez, e ti he zud, war barrez Melran, e bro gaer ar Blañouez (Blavet). An ti a oa e keriadennig Lokmaria, el lec'h ma weler c'hoaz eur feunteun hag eur japel vras eus ar re gaera e ano an Itron Varia.

Meur a wech e oa bet ar plac'hig e Kelven, e parrez Gwern, demdost da Velran, o pedi an Itron Varia. Itron-Varia Gelven, en he falezh war an dosenn, a zo evel eur vamm hag eun difennourez evit kristenien bro Bondi. A bell e tireder da enori Rouanez ar c'horn-bro, Martoloded Rianteg, e tal an Oriant, a deuas da skouer, e 1750, da ginnig eur vag dispar d'ar Werc'hez, ha bep bloaz, ar vage-se a vez douget e prosesion gant ar vartoloded, evit ar pardon bras.

Itron-Varia Gelven a zo c'hoaz enoret e doare pe zoare betek ar penn pella eus ar vro: kantik ar Follgoad, ken brudet dre vro Leon abez, a zo savet war ton Kelven.

Morised, leun a zoujans Doue hag a garantez evit ar Werc'hez, a oa eur plac'h fur ha karet gant an holl.

Eur c'hemener yaouank, eus Lokmaria heñ ive, ha Per Gweganig e ano, a oa deuet ouspenn eur wech da c'houlenn ouz Morised beza e bried. Bewech, e oa bet nac'het outañ. Evit gwir, ne raed ket kals a vrud vat d'ar paotr yaouank, a rene eur vuhez direol. Ha kouls all, Morised he doa soñjou all!

Ar Jaffredou koz, e-unan, en doa roet da c'houzout d'ar paotr yaouank n'en doa netra da c'hortoz ken, ha ne oa ket graet Morised evitañ.

An den yaouank avat a spias ar plac'h yaouank... Eun deiz e oa Morised o kas da beuri saout he zud. Per Gweganig a zell outi a bell... Gwelet a ra ar plac'h azezet war ar yeot, er « Pradigou », o neza moarvat gloan an deñved du e kichen ar vandenn zaout; hag ec'h en em ziskouez a daol trumm, goude beza kuzet eur c'hrog-pouez dindan e zilh.

Sklasa a ra ar gwad e gwazied ar plac'h yaouank. Sellet a ra koulskoude gant eur mousc'hoarz ouz an den.

« Morised, emezañ, daoust ha karet a rit ac'hanoun? Daoust hag e plijfe deoc'h beza e bried? »

— « Per!... Her gouzout a rit ervat, me ho kar... me ho kar a galon vat, evel e karan va mignoned, va amezeien, evel e karan holl barrezioniz Melran! Evit beza ho pried avat, va zad ha me ivez hon eus lavaret dija: nann! Nann a lavaran deoc'h hirio, eur wech c'hoaz. Arabat gortoz respont all ebet diganen. E traou all e soñjan: abenn eun nebeut amzer, pa vo brasoc'h va breudeur ha va c'hoarezed, me yelo kuit diouz va zud, diouz Lokmaria, ha diouz va farrez. Leanez e vezin. Jezuz eo a vezo va bried. Pell zo dija, e doun va c'halon, am eus roet va buhez da Zoue! »

— « Doue, a! a! Doue!... Goap a ran outañ, a respont egile, kounnaret holl. N'eo ket ho Toue na welan ket amañ a vezo ho pried; me eo! C'houi a vo din-me, ha dioustu zoken, pe me ho lazo!... »

Morised raktal a bed a galon: « Santez Mari, gwerc'hez ar gwerc'hezed, diwallit ho krouadur! » Ha kerkent ec'h en em laka da redek buan, en eur grial.

Den ebet, siouaz, n'eo evit he c'hlevet: re bell emañ-hi diouz pep den ha diouz pep ti. Hag ar c'hemener a red buanoc'h c'hoaz...

Hep dale eo tapet ar plac'h yaouank, ha kouezet war ar yeot glas... Hag ar paotr yaouank a sko gant e grog pouezer. Skei a ra... Eur berad gwad, eun huanadenn... Skei a ra c'hoaz evit an drede gwech, ha setu echu an abadenn. N'eus mui a Vorised: maro eo ar vesaerez. He ene divlamm en deus kuitaet ar c'horf paour, ha raktal eo degouezet dirak an aotrou Doue, o kinnig dezañ teñzor dispar ar plac'h dizanvez: glanded, yaouankiz, buhez...

**

Diouz an noz, ar zaout a zeu o-unan en dro d'ar gêr. Souezet hag enkrezet ivez, ar vamm hag an amezeien a ya da glask ar plac'h yaouank, ha dizale e kavont ar c'horf maro. Antronoz, wardro kreisteiz, e tegouezas ar c'helou gant ar Jaffredaou koz a oa o labourat pell diouz ar gêr.

Ar vignoned, an amezeien, a voe glac'haret holl gant an darvoud. Eur mor a dud, diredet a bell, a gasas d'an douar korf ar verzer, hag al lidou-kañ a voe graet war an ton bras.

Ar muntrer, kavet nebeut amzer goude, a voe bazatet ha brevet a daoliou, kaset da Wened, ha krouget war an dachenn, a lavarer.

Eur groaz-maen a voe savet er vered war bez Morised, met ne jom roud ebet ken anezl. Hervez ar c'hiz koz, e voe savet eur groaz all war lec'h an torfed, war ribl an hent a gas eus Melran da Gelven.

« Eur groaz a zo savet ivez.
 El lec'h ma kollas he buhez.
 Mar deuit da Gelven benniget,
 C'houl welo kroaz Morised. »

Gwelet a reer c'hoaz hirio ar groaz-se. Epad kals bloaveziou, plac'hed yaouank ar barrez a yae di, eur wech ar bloaz, evit enori an hini varo ha goulenn gwarez diganti. Kollet eo bremañ ar c'hiz vat se ivez.

..

Morised Jaffredaou, plac'hig vihan a ziwar ar maez, a ouezas beza kalonek, kristenez vat ha breizadez wirion, feal, hep gouzout dezi moarvat, da c'her hor bro :

« Potius mori quam fedari. »
 « Kentoc'h mervel eget en em zaotri. »

Erru tost d'he ugent vloaz, d'ar mare ma'wel pep krouadur war an douar ar vuhez o tigeri hag o vouse'hoarzin, en eur ginnig plijadur ha levenez, ar plac'h-man a ouezas dibab etre ar maro hag ar vez. Ra vo ar finvez kalonek-mañ eur skouer beo bepred evit yaouankizou hor bro !

« Merc'hed yaouank, holl selaout !
 Skouer eus Morised kemerit.
 Ha gwell vo deoc'h koll ho puhe,
 'vit offansi 'n aotrou Doue. »

Daou c'hant vloaz, goude, e c'hellomp lavaret c'hoaz : « Morised ! Morised yaouank, mellezour ar glanded, pedit an aotrou Doue, hag ar Werc'hez Vari evidomp ! Pedit evit ar Vretoned. »

MARSEL AODIG.

KANOMP NOEL

War ton : « Trois anges sont venus. »

Diskan.

Kanomp Noel
 A vouez uhel !
 Enor ha gloar d'ar Mabig Jezuz !
 Savomp hor moueziou,
 Kanomp kantikou,
 Gloar d'ar Mabig karantezus !

I

En nosvez hirio, kristenien,
 Eur Zalver 'vidomp a zo ganet,
 En eun tamm kraou e Betleem,
 Evit hor miret ouz ar pec'hed.
 War eun tammig plouz,
 Sioulik ha didrouz,
 Mab Doue a zo leun a vuhez,
 Deuet d'hor prena.
 Kanomp gant joa !
 'Vidomp pebez laouenedigez !

II

Ar bastored er menezioù
 O veilha, o tiwall o deñved,
 A welas kerken an neñvou
 En eun taol krenn holl sklerijennet.
 Heulla reont neuze
 Sklerijenn an neñv
 'vit gwelet petra o c'hoarvezet.

Eur vouez laouen
 Lavaras soudan :
 « Eur Zalver 'vidoc'h a zo ganet. »

III

En eun tamm kraou ar bastored
 A zo kaset gant ar sklerijenn.
 Chom rejont neuze souezet
 O welet Doue en o c'hichen,
 Ar Mabig Jezuz
 Ken trugarezus.
 E zivrec'h gantañ oa astennet
 O lavar dezo :
 « En nozvez hirio
 'vit ho prena me a zo ganet. »

IV

Kristenien, buap d'an daoulin,
 Ha pedomp gant laouenedigez.
 'vit enori ar Mab divin
 Zo ganet e kreiz ar baourentez,
 Noel ! Noel !
 Kanomp Noel !
 'vit ma skuilho warnomp e vennoz.
 O Mabig Jezuz,
 Ken karantezus,
 Dalc'hit deomp eur plas er baradoz !

ALC'HOUEDER Leon.

Jean Choleau : LES BRETONS A L'AVENTURE

1 vol. illustré, cartes

Broché : 490 frs — 400 ex. de luxe sur papier pur fil vélin Latrima :
 Numérotés et signés : 600 frs

Sommaire : Bretons de la Brenne — Malerbe et le tour du Monde — F. Martin et F. Pyrad — Marion du Fresne, Yves de Kerguelen et les terres australes — Les pêcheurs de Saint — Paul Amsterdam. Le marquis de Rays et la Nouvelle France — Cultivateurs et pêcheurs bretons en Algérie — Aux sources de l'Amazonie avec Viellerobe — Avec Puisaye au Canada.

UNVANIEZ ARVOR - Vitre - contre remboursement, port en plus.
 Remise aux libraires.

JEAN CHOLEAU

MÉTIERS, " CONFRAIRES " et CORPORATIONS de VITRÉ

Les Métiers de l'Habitation

Charpentiers, maçons, menuisiers, serruriers, chaudronniers et potiers, ymaigiers sculpteurs, peintres verriers, maréchaux, cloutiers, chandeliers et vendeurs de menues denrées, organistes et maîtres de psallettes, fondeurs et sonneurs de cloches, armuriers arquebusiers, orfèvres et horlogers, service d'incendie, architectes, procureurs et notaires.

1 vol. in-8, nombreuses illustrations..... 390 »
 Édition de luxe, numérotée et signée..... 500 »

UNVANIEZ ARVOR - Vitre - contre remboursement.

Deiziadur bras ar BALB 1951,

a zo e gwerz.

E brezoneg hag e galleg.
 Eiz skeudenn vras « Gouelioù ha yaouankizou Breiz ».

Diou zon vrezonek, gant o zroidigez : « Bloavez mat », ha « Son ar mizlou ».
 Ar skouerenn : 100 lur.
 Dre zek : 750 lur. — Dre ugent : 1200 lur. — Dre dregont : 1500 lur.
 Dre hanter-kant : 2000 lur.

Ar mizou-kas a zo komprenet er prizioù-ze.
 Bihan eo aet ar bern ! Na zaleit ket eta da ober ho koulenn d'ar :
 « Société Balb, B. P. 108, Rennes. — C.C.P. Rennes 1171-35. »
 Degemeret e vo timbrou evel paeamant.

AL LIAMM

kelaouenn lennegel

Un niverenn 80 pagenn bep daou viz
 Koumanant evit 5 niverenn : 600 lur

Sekretour : P. LE BIHAN, 1, Avenue Marceau
 TRAPPES (Seine-et-Oise) — C. C. P. 5349-06 Paris

C'HOARIOU

GERIOU-KROAZ AL LAGAD-DU

Niv. 23

Evit beilhadennou miz du !

DIVINADENNOU

1. - Alies bleo dindanañ,
Peurliesia bleo warnañ.
Mar deo uhel e berc'henn,
E sav c'hoaz dreist e benn.
Petra eo ?
2. - N'oun ket evel an traou all :
Mont dre an hent ne c'hellan ;
A-dreuz al lann avat e redan,
Ha ne dapan ket va fall.
Petra oun ?
3. - Ma lakit warnoun eur penn,
Oun izeloc'h eget dibenn.
Petra oun ?

	1	2	3	4	5	6	7
1	M	A	D	E	L	E	Z
2	A	R	O	S	I	O	U
3	E	D	E	N	N		
4	R	I	N		A	R	M
5	O	V	N	T		O	A
6	N	I		I	R	I	N
7	E	N	E	Z	E	N	N
8	Z	K		E	O	T	

Respont da c'houlennou miz here :

DIVINADENNOU

1. Eur wezenig kanab. — 2. Hep arc'hant e c'heller bernia die, n'eus fors pegement. — 3. Per en deus seiz dañvad, ha Yann pemp. Ma ro Per unan da Yann, o deus o daou pep a c'houec'h. Ha ma ro Yann unan da Ber, hemañ en deus eiz dañvad, ha Yann n'en deus mui nemet pevar.

GERIOU-KROAZ AL LAGAD-DU,
niv. 24. — A-blaen : 1. Skedus. — 2. Mammenn. — Amzer da zont EVA. — 3. Dre hir labour, e c'hoarveze kement-se gant ar benveg. — Gourc'hemenn d'eun toer. — 4. Eus ar verb « Beza » (amzer-vreman). — Touadenn. — 5. Evaj saoz. — An hini a ren. — 6. N'he c'haver ket e touez al laeron. — 7. O tont eus ar stal. — Gantan e verker hester (pluriel) an anoioù-traou. — 8. Ar falla a wigour ar muia. — A verk pouez-pe briz.

A-vez : 1. A c'houlenn beza gwalc'het. — 2. Gourc'hemenn. — Kontrol. — 3. Houman a harz hag a grog (kemmet). — Amzer da zont EVA. — 4. Ebarz. — Bure-denn. — 5. TEZ kemmesket. — 6. Da lakaat an dour. — Ragano-gour (Pronom person-

nel). — 7. Diou lizerenn eus VUR. — A zoner evel glaz. — 8. An hini a zil. — Eno eo ganet Abraham.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

ART SACRÉ
ORFÈVRERIE
BRONZES
STATUAIRE
CHASUBLERIE

Pierre PÉCHE

14, Boulevard de Kerguelen
QUIMPER (Finistère)

TELEPHONE 8-10

ETI SOUFREREZ KERNE

E. BEGOT

13, straed Jean-Jaurès, QUIMPER
Téléph. 9-33

E vez dresel adteuzet evit ar gwella gofoioù-kaoutchoug ar rodou
Gwerz a c'holoioù a bep ment — Labour vat, graet hep dale

MOUSSEUX SUPÉRIEUR "V^{VE} AUBIN"

Gwin-Spoumek Dreist
E gwerz e ti an holl Varc'hadourien-Gwin
dre ar Vro a-bez

Poupées. Broderies
Le MINOR
Pont-Sabbé
Bretagne

STAL LEVRIOU LE DAULT

16, Straed Ronan Madeg
KEMPER

Levriou brezonek, Gallek, ha skeudennou
RE GOZ, RE NEVEZ diwar-benn BREIZ

Prenet e vez ho levriou (ha goloioù koz) diganeoc'h
Betek en ho ti ma c'houlennit

E TI

TREANTON

e kaver peb tra

Harnachou, Kinkailherez, Glaou
Koat " an Nord "

Houarn

Ha kement tra ho peus ezomm
en ti

war-dro an ti
hag en tiegez

TI TREANTON

E LANDIVISIAU

war Blasenn an iliz ha plasenn Lourdes

TELEFON 7

E KASTELL-PAOL

war ar Blasenn Vras

TELEFON 130